

Harjoitteluohje

LOGK-062/LOGK-063 Puheterapeutin kliiniset taidot I ja II

RT /2023

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

1. HARJOITTELUN KULKU LYHYESTI:

Ennen työskentelyä harjoittelupaikassa opiskelija:

- osallistuu infotilaisuuksiin
- tekee yliopiston vaitiolositoumuksen ja näyttää rikostaustatteen (on jo tehty aiemmin)
- tutustuu harjoitteluohjeeseen ja sen liitteisiin Moodlessa
- tutustuu myös Moodlen rokotusohjeisiin ym. ja huolehtii rokotuksista
- tapaa ohjaajan esim. etäyhteydessä (n. 5 viikkoa ennen harjoittelupaikassa työskentelyn alkamista), jolloin
 - luonnostelee ohjaussopimuksen ja kirjallisen yhteenvedon teoriakoonnin
 - tarkistaa ohjaajalta harjoittelupaikan valokuvaus, rokotus- ja hygieniaohteet
- kirjoittaa kirjallisen yhteenvedon johdannon ja teoriakoonnin ja palauttaa sen ohjaajalle noin 1 viikkoa ennen harjoittelupaikassa työskentelyn alkamista
- opettelee salaamaan tiedostonsa, tutustuu potilas opetuksessa ohjeisiin ja Moodlen kansioon "Tärkeitä linkkejä puheterapeuttiopiskelijana toimimiseen" sekä tarvittaessa ohjeisiin etäkuntoutuksesta
- (lainaa tarvittaessa logopedian videokameran ja muistitikun)

Harjoittelupaikassa työskentelyn aikana opiskelija:

- viimeistelee ohjaajan kanssa ohjaussopimuksen – sopii kirjallisen yhteenvedon loppuosan kirjoittamisesta (mikä osa yksin, mikä parin kanssa ym.)
- työskentelee ohjattuna 2 viikkoa, 40-50 tuntia
- hyödyntää lokikirjaa reflektiokeskusteluissa tai itsereflektiossa kirjallista yhteenvetoa varten
- kirjoittaa portfolioa
- hyödyntää havainnointilomaketta (ei pakollista)
- ilmoittaa ohjaajalle mahdollisista poissaoloistaan heti, kun se on tiedossa ja sopii mahdollisesta poissaolon korvaamisesta ohjaajan kanssa tai harjoittelujakson siirrosta vastuupettajan kanssa
- (mikäli asiakastyötä videoidaan, täyttää asiakkaan kanssa tallennus- ja arkistointilupa- lomakkeen ja palauttaa sen ohjaajalle.)

Harjoittelupaikassa työskentelyn jälkeen opiskelija:

- kirjoittaa kirjallisen yhteenvedon loppuosan ja palauttaa sen ohjaajalle
- käy ohjaajan kanssa arviointi- ja palautekeskustelun; täyttää ennen tätä itse arviointilomakkeen, jotta ohjaaja ja opiskelija voivat vertailla näkemyksiään
- antaa palautetta Moodlessa vastuupettajalle/logopedian koulutusohjelmalle ja vain HUS-harjoittelussa HUS:lle.
- osallistuu yliopistolla pidettävään loppukeskusteluun
- keväällä viimeistelee portfolioon, palauttaa sen Moodleen ja osallistuu portfoliopalautukseen
- huolehtii asiakastyöhön liittyvien, asiakkaan suoria tai epäsuoria tunnistetietoja sisältävien tiedostojen, asiapapereiden tai videointien tuhoamisesta, jos se on tarpeen.
- (palauttaa tarvittaessa logopedian videokameran ja muistitikun tyhjennettynä)

2. HARJOITTELUN TAVOITTEET

Harjoittelun tavoitteena on, että sen suoritettuaan opiskelija mm.

- osaa selittää harjoittelupaikan puheterapiatoiminnan osana terveydenhuoltoa ja harjoittelupaikan kokonaisuutta sekä moniammatillisen yhteistyön ulottuvuuksia tässä harjoittelupaikassa,
- osaa selittää keskeisen logopedisen tiedollisen perustan harjoittelun aihepiiristä,
- osaa selittää puheterapeuttisen arvioinnin ja kuntoutuksen toteutuksen perusteita harjoittelun aihepiiristä,
- osaa toteuttaa ammatillisia vuorovaikutuskäytänteitä rakentavasti ja yhteistyötä vahvistavasti,
- osaa ilmaista asiansa sujuvasti ja ymmärrettävästi asiakkaille ja hänen läheisilleen sekä harjoittelupaikan työntekijöille,
- osaa toteuttaa ohjattuna jonkin logopedisen osa-alueen arvioimista ja/tai kuntoutusta asiakkaan kanssa,
- ymmärtää puheterapeutin eettisten ohjeiden merkityksen ja osaa toimia niiden mukaisesti,
- hallitsee harjoittelussa tarvittavia työelämätaitoja.

3. HARJOITTELUN SISÄLTÖ

3.1 Ennen työskentelyä harjoittelupaikassa

Toivomme, että harjoitteluyksikön edustaja (ohjaaja tai joku muu) **lähettää viimeistään 6 viikkoa ennen harjoittelun alkua alla olevat tiedot opiskelijalle:**

- yksikön toimintaa ja ammattiryhmiä kuvaavaa tietoa
- tilastotietoa puheterapeutin asiakasryhmistä (esim. edelliseltä vuodelta)
- tietoa yksikön toimintamalleista (liittyen myös potilasturvallisuuteen ja tietosuojaan, rokotus- ja infektion torjuntaan, jos mahdollista)
- Mukana voi olla esimerkkejä lapsi- tai aikuisasiakkaiden tyyppillisistä hoitopoluista

Opiskelija tapaa ohjaajan (harjoittelupaikassa tai etäyhteydessä) noin viisi viikkoa ennen työskentelyä harjoittelupaikassa. Tapaamisessa *suunnitellaan yllä mainittuihin tietoihin perustuen kirjallisen yhteenvedon johdanto ja teoriakoonti kirjallisuusviitteineen* (ks. liite, kirjallinen yhteenvedo), joka palautetaan **ohjaajalle viikkoa ennen harjoittelupaikassa työskentelyn alkamista.** Tässä ensimmäisessä tapaamisessa *tehdään myös ohjaajan kanssa alustava ohjauksopimus* (liitteenä; ks myös seuraava alaluku ”Harjoittelupaikassa työskentelyn aikana”). Näin ohjaaja pystyy sopimaan työyhteisön ja asiakkaiden kanssa työskentelystä opiskelijoiden kanssa riittävän ajoissa. Jos opiskelija on jo suorittanut kandidaatin toisen klinisen harjoittelujakson *opiskelija tuo esille arviointilomakkeen alkuun laittamansa vahvuudet ja kehittämiskohteensa.*

- Tässä tapaamisessa *ohjaaja myös varmistaa, että opiskelija*
 - on tutustunut tähän harjoitteluohjeeseen ja sen liitteisiin.
 - on tutustunut tai tutustuu myöhemmin harjoittelupaikassa vallitseviin rokote-, hygienia-, Covid- ja tietosuojaohjeisiin ja Moodlessa oleviin rokotus- ja infektion torjuntaohjeisiin (etenkin HUS-harjoittelut).

3.2 Harjoittelupaikassa työskentelyn aikana

Alla on hahmotelma yksikössä harjoittelun sisällöstä ja aikatauluista (määritellään ohjauksopimuksessa kuhunkin yksikköön parhaiten soveltuvaksi).

Yksikössä harjoittelun viikko 1 alkaa ohjauksopimuksen päivittämisellä mm. lopullisten aikataulujen ja tapaamisten sekä kirjallisen yhteenvedon toteuttamisen mukaiseksi. Viikko 1 voi painottaa puheterapeuttien ja yksikön muiden ammattilaisten työn aktiiviseen seuraamiseen (esim. liitteenä olevien havainnointilomakkeen ja opiskelijan lokikirjan avulla), sekä moniammatillisiin kokouksiin yms. yksikölle tyyppisiin toimintoihin tutustumiseen. Jos opiskelijan on mahdollista yksikössä päästä

potilastietojärjestelmiin, hän hyötyisi myös potilasasiakirjoihin tutustumisesta. Kunkin yksikön kollegat suunnittelevat omasta näkökulmastaan, mitä toimintoja opiskelijat voivat pareittain toteuttaa milläkin viikolla. **Opiskelijat voivat tehdä asioita myös erikseen** (esim. seurata eri tilanteita tilaongelmien yms. vuoksi)

Viimeistään harjoittelun viikolla 2 toivotaan opiskelijoiden toteuttavan harjoittelua asiakkaan kanssa pareittain tai yksittäin mielellään niin, että ohjaaja seuraa toteutusta paikan päällä tai videon avulla. Tämä mahdollistaa mm. opiskelijan vuorovaikutustaitojen harjoittelun ja arvioinnin. Lisäksi opiskelijat voivat harjoitella arviointia ja kuntoutusta opiskelijaparinsa kanssa. Esimerkkejä opiskelijoiden toimintaan asiakkaan kanssa

Opiskelijat

- haastattelevat asiakasta ja/tai läheistä itsenäisesti tai ohjaajan kanssa ja tällä tavoin muodostavat kuvaa asiakkaan vaikeuksista ja niiden vaikutuksesta asiakkaan ja läheisten arkeen
- toteuttavat testin tai osan testistä asiakkaan kanssa
- arvioivat asiakasta havainnoimalla ohjaajan tai jonkun muun ammattihenkilön työskentelyä asiakkaan kanssa
- Toteuttavat puheterapiakertoja tai osia niistä itsenäisesti tai ohjaajan kanssa
- **Reflektio** päivän tapahtumista ohjaajan tai opiskelijaparin kanssa (ja opiskelijan tekemä kirjallinen kooste lokikirjaan) on näin tiiviissä harjoittelussa tarpeen oppimisen turvaamiseksi. Ohjaajan tai ohjaajien toivotaan pohjustavan tai purkavan seurantatilanteita yms. lyhyesti mahdollisimman usein – pidempi reflektiokeskustelu päivän päätteeksi ohjaajan kanssa voi olla esim. parin-kolmen päivän välein.

3.3 Harjoittelupaikassa työskentelyn jälkeen

Kun läsnäolo harjoittelupaikassa on päättynyt, opiskelijat kirjoittavat kirjallisen yhteenvedon loppuosan (esim. luvut 1-3 pareittain, luvun 4 eli pohdinnan yksin, tai luvut 1-2 pareittain, kokonaan yksin jne., kuten ohjaajan kanssa on sovittu). Kirjallinen yhteenvedo **palautetaan ohjaajille paperiversiona tai salatusta sähköpostissa arviointia varten viimeistään kahden viikon kuluttua harjoittelupaikassa työskentelyn päättymisestä**. Kirjallinen yhteenvedo toimii harjoittelupaikassa toiminnan ohella arvioinnin pohjana. **Viimeistään kahden viikon kuluttua kirjallisen yhteenvedon palauttamisesta pidetään opiskelijoiden ja ohjaajien välinen arviointi- ja palautekeskustelu.**

4. OPISKELIJAN TYÖTUNNIT

Opiskelijan työtuntimäärä on 135 tuntia, josta on suunnattu arviolta (huom. tuntimääriä voi muokata harjoittelupaikkaan sopivaksi yhdessä ohjaajan kanssa)

- 4 tuntia Infotilaisuuksiin osallistumisiin
- 40-50 tuntia varsinaiseen harjoittelupaikassa työskentelyyn (lounasaika ei sisälly tähän tuntimäärään)
- 20-30 tuntia keskusteluun ohjaajan kanssa ennen harjoittelupaikassa työskentelyä ja muuhun etukäteisvalmistautumiseen (mm. yliopiston infotilaisuus, ohjeisiin perehtyminen, johdanto ja teoriakoonti ja niihin liittyvän kirjallisuuden lukeminen)
- 5-10 tuntia lokikirjan, havainnointilomakkeiden ja reflektiokeskustelujen kirjoittamiseen /purkuun harjoitteluyksikössä oloon ja kirjalliseen yhteenvedoon liittyen (päivittäin, harjoitteluyksikössä olon jälkeen)
- 10-15 tuntia lopullisen kirjallisen yhteenvedon ja portfolion kirjoittamiseen
- 5 tuntia itsearviointiin (arviointilomakkeen täyttöön sekä palautekeskusteluun ohjaajien kanssa)

- 5 tuntia portfolio purun valmisteluun ja purkuun osallistumiseen
- 3 tuntia harjoittelun loppukeskusteluun osallistumiseen yliopistolla, vastuopettajan johdolla

5. OHJAAJAN VASTUUT JA TEHTÄVÄT YLLÄ LISTATTUJEN ASIOIDEN LISÄKSI

Ohjaaja

- on vastuussa opiskelijan työskentelystä
- on vastuussa asiakkaasta ja hänelle tarjotun puheterapian asianmukaisuudesta (vrt. puheterapeuttiliiton eettiset ohjeet)
- huolehtii siitä, että opiskelija saa riittävästi ohjausta ja tukea harjoittelujakson aikana. Tarkoituksenmukaista on mm., että harjoittelupäivän alussa sekä ennen ja jälkeen ohjaajan (tai muiden ammattikuntien) työn tai kokousten yms. seurantatilanteita olisi lyhyt keskusteluhetki ja esim. joka toinen päivä olisi pidempi reflektiokeskustelu.

6. HARJOITTELUJAKSON ARVIOINNISTA JA SUORITUKSEN REKISTERÖINNISTÄ

Ohjaajat arvioivat toteutetun kliinisen jakson kunkin opiskelijan osalta asteikolla hyväksyty-hylätty. Arviointi tehdään arviointilomakkeen arviointikriteereiden avulla, ja se perustuu harjoittelun aikaiseen työskentelyyn ja kirjalliseen yhteenvedoon. Ohjaaja voi päättää täyttääkö opiskelijaparille yhteisen arviointilomakkeen vaiko kummallekin opiskelijalle oman.

Ohjaaja käy opiskelijan tai opiskelijoiden kanssa kasvokkain arviointi- ja palautekeskustelun, jossa verrataan opiskelijan/opiskelijoiden täyttämää arviointilomaketta ohjaajan täyttämään lomakkeeseen. Arviointilomakkeen loppuun kirjataan seuraavaa harjoittelua varten opiskelijan/opiskelijoiden vahvuudet ja ne asiat, joihin opiskelija/opiskelijat erityisesti tarvitsee ohjausta (kehittämiskohteet) (ne siirretään seuraavan harjoittelun arviointilomakkeen alkuun ohjaajan ensimmäistä tapaamista varten).

Kun ohjaaja on hyväksynyt suoritukset, hän lähettää harjoittelun vastuopettajalle sähköpostitse tiedon hyväksytystä suorituksesta. Hän myös lähettää salatulla sähköpostilla (tai tarvittaessa postitse) vastuopettajalle vain täytetyt arviointilomakkeet sekä kirjalliset yhteenvedot. Huolehtikaa siitä, etteivät kirjalliset yhteenvedot sisällä asiakkaiden suoria eikä epäsuoria tunnistetietoja. Mikäli harjoittelussa ilmenee suuria ongelmia, jotka voisivat olla sen hylkäämisen peruste, ohjaaja ottaa yhteyttä vastuopettajaan.

7. VIESTINTÄ YLIOPISTON VASTUUPETTAJAN KANSSA

Mahdolliset kysymykset ja kommentit yliopiston vastuopettajalle/vastuopettajalta lähetetään sähköpostitse, mielellään samaan aikaan kaikille osapuolille (viestin vastaanottajaksi opiskelijat ja ohjaajat/vastuopettaja Ritva Torppa).

8. OHJEET SAIRAUSPOISSAOLOJEN VARALTA

Jos opiskelija tai ohjaaja on poissa sairauden vuoksi, harjoittelun voi silti suorittaa hyväksytysti. Poissaolot on kuitenkin korvattava ohjaajan kanssa sovitulla tavalla. Mahdollisuuksia ovat esimerkiksi "lisäpäivät" yksikössä, tai jos tämä ei ole mahdollista, jokin korvaava tehtävä, joka voi olla kohdennettu asioihin, joista opiskelija jäi paitsi.

Jos ohjaaja on poissa, jos ohjaajana tai yksikössä on muita puheterapeutteja, toinen ohjaaja/puheterapeutti voi ottaa opiskelijan vastuulleen.

Jos harjoittelu on pakko siirtää toiseen paikkaan/myöhemmälle ajankohdalle (esimerkiksi opiskelijan poissaolo kestää yli viikon), opiskelija ottaa yhteyttä vastuopettajaan, joka vastaa harjoittelun siirrosta.

Liitteet: LOGK-062-063 Arviointilomake, Kirjallisen yhteenvedon ohje, Ohjaussopimus, Lokikirja (opiskelijan ja ohjaajan avuksi), Havainnointilomake (opiskelijan ja ohjaajan avuksi), Edeltävät opinnot (mitä opiskelija jo osaa)

[Lisätietoja: ritva.torppa@helsinki.fi](mailto:ritva.torppa@helsinki.fi), minna.laakso@helsinki.fi